

Warszawa, 10-03-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.7037.18.2022.AT

Pan
Przemysław Czarnek
Minister Edukacji i Nauki
ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma z dnia 16 grudnia 2021 r. (znak: DPNP-WPPiP.4010.223.2021.MS), przekazującego projekty rozporządzeń Ministra Edukacji i Nauki zmieniających rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół¹, uprzejmie informuję, że z uwagą obserwuję postęp prac legislacyjnych nad proponowanymi zmianami.

¹ Projekty z dnia 16 grudnia 2021 r. - rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej; rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia.

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Tel. centr. (+48 22) 55 17 700
Infolinia obywatelska 800 676 676
biurorzecznika@brpo.gov.pl
bip.brpo.gov.pl

Nie odnosząc się do kwestii merytorycznych, które powinny podlegać ocenie specjalistów, **chciałbym zwrócić uwagę Pana Ministra na bardzo krótki okres konsultacji publicznych ww. projektów.** Podmioty opiniujące otrzymały jedynie 21 dni na przedstawienie swoich uwag, chociaż tematyka jest istotna i złożona. Termin konsultacji społecznych, przypadający na koniec roku 2021 r., nie pozwalał osobom zainteresowanym na spokojną i dogłębną analizę projektów. Ponadto pragnę zauważyć, że w szczególności zastrzeżenia dotyczące planowanego momentu wprowadzenia nowego przedmiotu Historia i teraźniejszość, zastępującego wiedzę o społeczeństwie na poziomie podstawowym, wydają się uzasadnione.

Zmiany programowe w zakresie przedmiotów historia oraz wiedza o społeczeństwie miały objąć uczniów szkół ponadpodstawowych już od roku szkolnego 2022/2023, począwszy od klasy I. Konieczne jest zatem przygotowanie nowych podręczników przedmiotu historia i teraźniejszość oraz zmiana podręczników do historii oraz do wiedzy o społeczeństwie w zakresie rozszerzonym. Nauczyciele historii i wiedzy o społeczeństwie w szkołach średnich nadal nie wiedzą, w jaki sposób zostanie zorganizowana nauka w przyszłym roku szkolnym. Może to powodować stan niepewności i wzmacniać stres spowodowany warunkami, w jakich funkcjonują obecnie szkoły. Dodatkowy czas pracy nauczycieli, poświęcony na przygotowania, a także starania związane z wydaniem nowych podręczników i materiałów dydaktycznych niewątpliwie wiążą się z kosztami społecznymi.

Należy zauważyć, że zmiany w nauczaniu przedmiotów miały nastąpić jeszcze przed zakończeniem pierwszego cyklu realizacji wcześniej wprowadzonych podstaw programowych. Młodzież ucząca się na podstawie poprzednich podstaw programowych zamknie cykl kształcenia w roku 2023 (liceum) lub 2024 (technikum). Tak częste reformy w systemie oświaty mogą dezorganizować pracę szkół, a w przyszłości utrudnić dokonanie ewaluacji.

Jak wynika z informacji zamieszczonych na stronie Rządowego Centrum Legislacyjnego, w ostatnim etapie Minister Edukacji i Nauki przekazał swoje

stanowisko jedynie w odniesieniu do uwag Pełnomocnika Rządu do Spraw Równego Traktowania (pismo z dnia 20 stycznia 2022 r.)². Zwraca uwagę mała liczba stanowisk zgłoszonych w ramach opiniowania, zamieszczonych na stronie RCL, wśród których nie znalazły się opinie historyków reprezentujących ważne instytucje naukowe³. Z uwagi na bardzo krótki okres czasu, jaki pozostał do rozpoczęcia roku szkolnego 2022/2023, wskazane byłoby określenie dalszych etapów prac lub też poinformowanie osób, które mają doświadczyć zmian – dyrektorów szkół, nauczycieli, uczniów i ich rodziców – o wstrzymaniu prac nad projektami.

Z uwagi na powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627 ze zm.), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji w przedstawionej sprawie.

Z wyrazami szacunku

Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich
/-podpisano elektronicznie/

² <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12354559/katalog/12839798#12839798>,
<https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12354558/katalog/12839755#12839755> (dostęp: 07.03.2022).

³ Np. uchwała nr 1/2022 Komitetu Nauk Historycznych PAN podjęta w drodze kurendy mailowej w dniach 4-5 stycznia 2022 r., opinia Polskiego Towarzystwa Historycznego z dnia 10 stycznia 2022 r., uchwała nr 6 Rady Wydziału Historii UW z dnia 12 stycznia 2022 r., <http://historia.uw.edu.pl/uchwala-rady-wydzialu-w-sprawie-zmian-w-podstawie-programowej-szkol/>; stanowisko Stowarzyszenia przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii Otwarta Rzeczpospolita z dnia 14 stycznia 2022 r., <https://www.otwarta.org/uwagi-otwartej-rzeczpospolitej-dotyczace-podstawy-programowej-przedmiotu-historia-i-terazniejszosc-oraz-zmian-w-podstawie-programowej-przedmiotu-historia/> (dostęp: 07.03.2022).